

**Vaellukset –
merkityksellisiä
matkoja**

Vaellukset – merkityksellisiä matkoja

Toimittaneet:

Ilkka Tahvanainen, Raija Ojell, Mirva Sandén, Päivi Aumala
Helena Salenius ja Tuula Vinko

Graafinen suunnittelu, kuvitukset ja taitto:

Kiira László

Suosituksien ohjeet ja oppaat

© Kirkkohallitus, 2024

*Jokainen on matkalla jonnekin.
Askel kerrallaan pääset sukeltamaan läsnäolon lähteille,
tutkimaan lasten kanssa, miltä kertomus tuntuu, ikaikaisuus
kuulostaa ja miten eri tavoin voi vaeltaa.*

Seurakuntien toiminta muovautuu ja kehittyy tässä ajassa entistä monipuolisemmaksi. Yhä useammin seurakunnissa kutsutaan lapsia ja perheitä temaattisille vaelluksille tai rastipoluille esimerkiksi joulun ja pääsiäisen aikaan. Tämä ohjeistus kannustaa toteuttamaan kirkkovuoden juhla-aikoihin ja vuodenkiertoon kytkeytyviä vaelluksia.

Lapsia ja aikuisia rohkaistaan kertomusten äärelle ja lähestymään uteliaasti pyhää. Vaelluksien kautta voidaan vahvistaa lapsien katsomuksellista identiteettiä ja tutkia katsomusten moninaisuutta. Hyvä ja huolellinen etukäteissuunnittelu mahdollistaa onnistuneen vaelluksen ja sujuvan yhteistyön eri toimijoiden kanssa.

Vaellukset tarjoavat kasvattajille vaihtoehtoja rakentaa rauhoittumisen ja hiljentymisen paikkoja. Keskeisinä toimintatapoina ovat ihmettely, rauhallisen läsnäolon vahvistaminen sekä taide- ja ympäristökasvatuksen moninaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen. Vaellukset soveltuvat hyvin yhteistyömuodoiksi myös varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Tällöin lähtökohtana ovat Opetushallituksen antama ohjeistus ja paikallisesti laaditut yhteistyösopimukset.

Lasten kanssa vaellukset ovat yksinkertaisimmillaan erilaisten asioiden ääreen pysähtymistä ja yhteistä pohtimista. Se on sallivaa, pakottamatonta ja leikin kautta tapahtuvaa. Oma kokemus on tärkeä lähtökohta vaelluksissakin. Jokaisella on oma kokemuksensa, ja kaikki ovat oikeita.

Lapset osallistuvat vaelluksen toteutumiseen eri tavoin. Parhaimmillaan lasten osallisuutta vahvistetaan jo vaellusten suunnitteluvaiheessa.

Lapsen oikeus katsomukselliseen pohdintaan ja ikiaikaisiin kertomuksiin

Juhlat, tavat ja rituaalit ovat tärkeitä perinteitä, jotka jäsentävät yhteisöjen elämää. Ne ovat läheisessä kytköksissä maailmankatsomuksiin ja käsitykseen omasta historiasta. Niiden avulla vahvistetaan myös lapsen omaa identiteettiä. Juhlaperinteet voivat olla koko kansan yhteistä omaisuutta tai pienen yhteisön sukupolvelta toiselle siirtyviä perinteitä.

Jokaisella lapsella on oikeus tutustua elävään kulttuuriperintöön, joka liittyy juhliin ja tapahtumiin. Myös Lapsen oikeuksien sopimus korostaa lapsen kokonaisvaltaista kehittymistä.

Juhlat ja tavat – Elävä perintö -wiki

aineetonkulttuuriperinto.fi (linkki)

Lapsen oikeuksien sopimus tiivistettynä | UNICEF

<https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettyna/> (linkki)

1 Vaelluksen pedagogiset lähtökohdat

Tavallisimmin vaelluksilla kuljetaan kohtauksesta, tilanteesta tai pysähdyspaikasta toiseen.

Vaelluksiin voi sisältyä myös vaihtoehtoisia reittejä. Vaellusten pedagogisessa suunnittelussa huomioidaan lasten ikä ja kehitystaso. Lisäksi kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen, lasten ja perheiden moninaisuuteen ja turvallisuuteen sekä mahdollisiin tuen tarpeisiin. Lähtökohdana on kokonaisvaltainen käsitys ihmisyydestä, johon liittyvät fyysisten, psyykkisen ja sosiaalisten tekijöiden lisäksi olennaisesti myös hengelliset ja henkiset ulottuvuudet. Lapset otetaan mukaan vaelluksen suunnitteluun mahdollisuuksien mukaan.

Vaellusten käytännön toteutusta voidaan tarkastella kolmen askeleen näkökulmasta

1 LÄHTÖ

Ennen matkalle lähtöä virittäydytään vaelluksen maailmaan. Jokainen vaeltaja ilmaisee tavalla tai toisella läsnäolonsa ja valmiutensa lähdön merkiksi.

2 VAELTAMINEN

Vaeltaja saapuu pysähdyspaikalle ja tarkastelee sitä yhdessä kanssamatkaajien seurassa. Vaelluksen teemaan tai kertomukseen tutustutaan aistivoimaisesti ja kokemuksellisesti. Matkalla syntyy dialogia teeman ja kulkijoiden välillä. Osallistujille tarjotaan peilauspintoja tarkastella katsomuksellista identiteettiään ja ihmetellä osaansa lähiympäristössä, kertomuksen maisemassa, maailmankaikkeudessa.

3 LIIKAHDUS

Vaellus punoo yhteen ja jättää auki. Vaeltajille tarjotaan mahdollisuus myös jakaa kokemaansa.

On tärkeää miettiä:

- Mitä tapahtuu vaelluksen jälkeen?
- Kenelle ja miten voin esittää lisäajatuksia?

2. Vaeltamisen monet muodot

Vaelluksen voi toteuttaa monella eri tavalla. Tässä muutamia esimerkkejä, joita voi kokeilla omassa seurakunnassa ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Dramatisoidut vaellukset

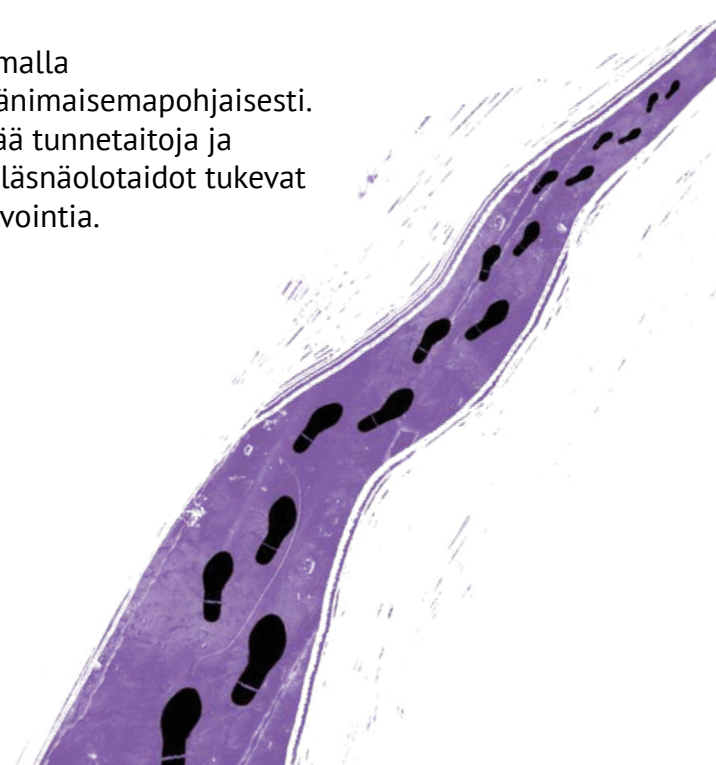
Vaellus toteutetaan esityksenä, esimerkiksi puhe-, nukke- tai esineteatterina kohtauspaikkojen välillä liikkuen. Keskeistä on fiktion luominen ja siihen eläytyminen, osallistavassa muodossa myös fiktion sisällä toimiminen. Vaelluksen sisältö voi pohjautua raamatunkertomukseen tai muuhun teemaan sopivaan kertomukseen. Esimerkkeinä joulu- tai pääsiäisvaellus.

Kaupunkivaellukset

Kaupunkiympäristöön voidaan suunnitella vaelluksia, jotka hyödyntävät esimerkiksi julkisia taideteoksia, puistoja, portaikkoja, siltoja kertomuksen paikkoina. Paikkakunnalla eläneiden tai yhä elossa olevien taiteilijoiden, arkkitehtien, historioitsijoiden tai muiden alueella vaikuttavien henkilöiden ajatuksia liitetään osaksi vaelluksen kertomusta. Adventin ja joulun aikaan voi tutustua jouluikkunoihin ja seimiasetelmiin.

Läsnäoloa vahvistavat vaellukset

Sisäistä dialogia voi virittää rakentamalla mielikuvavaelluksia taidekuva- tai äänimaisemapohjaisesti. Ne tarjoavat mahdollisuuksia kehittää tunnetaitoja ja esteettistä ajattelua. Varhain opitut läsnäolotaidot tukevat osallistujien kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Miniatyyrivaellukset

Lapset voivat rakentaa pikkuruisia jatulintarhoja tai labyrinttejä, joita voi kävellä sormin tai pikku-ukoin. Leikkiä voi tehostaa ääni- ja valomaisemin. Matkaan lähtijälle voi esittää vaelluksen aikaisen kysymyksen tai ajatuksen, jota hän pohtii.

Monikatsomukselliset vaellukset

Vaelluksia voidaan toteuttaa ekumeenisesti tai laajemmin katsomusyhteisöjen välisenä yhteistyönä. Lähialueella voidaan toteuttaa esimerkiksi ”Avoimet ovet katsomusten ja kulttuurien maailmaan” -vaellus, jolloin halukkaat yhteisöt ja kodit tarjoavat kurkistuspaikkoja eri katsomuksiin ja kulttuureihin. Tällainen tapahtuma sopii järjestettäväksi esimerkiksi YK:n päivänä, kansainvälisenä rauhanpäivänä tai yhteisymmärrysviikon aikaan.

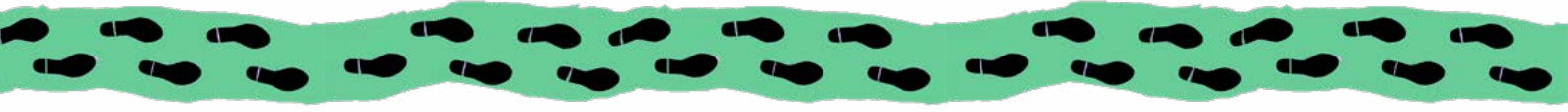
Pyhiinvaellukset

Eri kulttuureissa ja uskonnoissa on useita keskeisiä pyhiinvaelluskohteita. Pyhiinvaellus on merkityksellinen matka, jossa yhdistyvät kulttuurihistoria, luontokohteet, liikkuminen, hengellisyys tai henkisyys, pienet polut, historialliset tiet ja erilaiset kohteet kuten kirkot ja muut pyhät paikat. Pyhiinvaellus on tärkeä ilmiö ja se liikuttaa vuosittain miljoonia ihmisiä erilaisille pyhiinvaelluskohteille. Kristillisessä perinteessä pyhiinvaeltajan seitsemän avainsanaa ovat kiireettömyys, vapaus, huolettomuus, hengellisyys, jakaminen, yksinkertaisuus ja hiljaisuus.

Pyhiinvaellusmateriaalia - evl.fi

<https://evl.fi/plus/kasvua-katsomuksesta/materiaaleja-katsomuskasvatukseen/pyhiinvaellusmateriaalia-varhaiskasvattajille/>
(linkki)

Rastipolut

Rastipolkuja voi toteuttaa erilaisissa maastoissa, maaseutu- ja kaupunkiympäristöissä, hautausmaalla tai kirkon läheisyydessä olevassa puistossa. Rastipolkuja voi rakentaa pysyviksi tai tapahtumakohtaisiksi. Rastit voidaan suorittaa itsenäisesti tai ohjaajan antaman ohjeen mukaisesti.

Rastipolkuja suunniteltaessa viestinnän suunnittelu korostuu. Osallistujalle tulee esimerkiksi informoida: missä järjestyksessä tai miten reitti kuljetaan, mistä löytyy lisätietoa tai miten saavutettava reitti on.

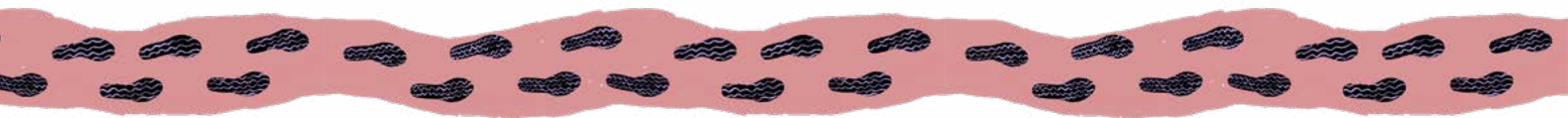
Virtuaalivaellukset

Vaelluksen voi rakentaa mediapohjaisesti ja omaehtoisesti tapahtuvana. Virtuaalisessa ympäristössä vaeltaja valitsee ja klikkaa maisemasta kuljettavia kohtia tai ”liikkuu” kameran kuvaamassa tai animoidussa maisemassa

Lähiympäristössä oleviin kohteisiin voi lisätä qr-koodeja, jotka avaavat erityistä taustatietoa kohteesta tai tarjoavat mietiskelytehtäviä. Näin virtuaalinen ja fyysinen vaellus linkittyvät toisiinsa.

Kutsu lapsia suunnittelemaan ja toteuttamaan

Mitä, jos lapset suunnittelisivat ja rakentaisivat oman näköisen vaelluksen niistä aiheista, jotka heille tärkeitä. Vaellukset voivat rakentua temaattisesti esimerkiksi luomakuntaan, ystäväyteen, etiikkaan, henkilökohtaiseen elämään liittyen. Ne voivat edetä työpistemäisesti, jossa eri ryhmät vastaavat kunkin työpisteen sisällöstä ja näkökulmasta aiheeseen.

3. Vaellukset kunnan ja seurakunnan yhteistyömuotona

Vaellukset tarjoavat luontevan mahdollisuuden tehdä suunnitelmallista ja toiminnallista yhteistyötä kunnan ja seurakunnan välillä. Yhteistyössä on hyvä miettiä, mitä esimerkiksi juhla-aikoihin liittyvät kertomukset merkitsevät tässä ajassa tälle yhteisölle. Vaelluksen muodot ja toteuttamisen tavat myös muuntuvat ajan saatossa.

Vaellusten suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan yhteistyöhön laadittuja sopimuksia ja ohjeistuksia. Apuna voi käyttää korimallia.

Vaellus voi kuulua eri koreihin sisällöstä tai toteutustavasta riippuen

Ykköskorissa vaellus on osa katsomuskasvatuksen ja -opetuksen yleissivistävää pedagogista toimintaa. Siihen osallistuvat kaikki lapset katsomuksesta riippumatta. Toiminnan ja kielen tulee olla kaikille ymmärrettävää (inklusiivista), eikä kenenkään pidä joutua epäsuotuisaan asemaan taustansa tai kokemuksensa vuoksi.

Yleissivistävä opetus on luonteeltaan sitouttamaton. Tämä tarkoittaa sitä, että vaellukset eivät voi olla julistavia, eikä niissä harjoiteta uskontoa. Tässä kontekstissa kristinuskoon (esimerkiksi juhlapyyhiin tai raamatunkertomuksiin) tutustutaan yhtenä lasten kasvuympäristössä läsnä olevista katsomuksista.

Vaelluksen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida, että kirkkotila itsessään viestii uskonnollista sisältöä. Samoin myös esiintyjien elekieli ja tavat ilmaista asioita voivat muuntaa vaelluksen uskonnollisen tilaisuuden kaltaiseksi. Usein vaellus on käsikirjoitettu esitys, jossa opas toimii ikään kuin kulttuuritulkkinä lapsille.

Oppaalla tulisi olla herkkyyttä rinnastaa kertomus ja tapakulttuuri muiden katsomusten perinteisiin. Hänen tulee kiinnittää huomiota myös kielelliseen ilmaisuunsa

Tässä muutamia esimerkkejä kaikille soveltuvasta sanoituksesta pääsiäis- ja jouluvaelluksilla

Pääsiäisvaellukselle lähtö

Opas: *"Shalom! Se on hepreankielinen tervehdys ja tarkoittaa rauhaa. Siirrymme ajassa taaksepäin noin kaksituhatta vuotta, Jerusalemiin. Kurkistamme pääsiäisen tapahtumiin, niin kuin niistä kristittyjen pyhässä kirjassa Raamatussa kerrotaan."*

Pääsiäisvaelluksen aikana

Opas jatkaa: *"Raamatussa kerrotaan, että Jeesus näyttäytyi joitakin kertoja ystävilleen ylösnousemuksen jälkeen ennen kuin hänet otettiin taivaaseen. Näiden tapahtumien vuoksi, mitä olemme tällä vaelluksella nähneet ja kuulleet, kristityt viettävät pääsiäistä. Vaikka kaikki eivät pääsiäistä kristillisenä juhlanä vietäkään, monet nykyään esillä olevista pääsiäiskoristeista sisältävät kristillistä symboliikkaa."*

Pääsiäisvaelluksen loppu

Opas jatkaa: *"Mitä pääsiäiskoristeita tiedätte? Pääsiäisperinteet vaihtelevat paljonkin sen perusteella missä päin Suomea ollaan. Suomalaiset pääsiäisperinteet ovat muovautuneet ajan saatossa ja saaneet vaikutteita niin Ruotsista, Saksasta, Baltian maista kuin Venäjältäkin. Alla koottu tietoa symboleista, jotka saattavat nousta esille. Käydään läpi symboleja: Narsissit, rairuoho, pajunkissat, virpominen, trullit, pääsiäisnoidat, pääsiäiskokko, mämmi, pasha, pääsiäislammas, pääsiäismuna ja tipu, pääsiäispupu."*

Opas päättää vaelluksen: *"Nyt olet kuullut miksi kristityt viettävät pääsiäistä. Ihmiset antavat erilaisia merkityksiä pääsiäisen viettämiselle, eivätkä kaikki vietä pääsiäistä lainkaan. On monta erilaista tapaa viettää kevään tuloa. Nyt haluan kiittää teitä, kun olitte matkalla mukana."*

Jouluvaellukselle lähtö

Opas: *"Olen teidän oppaanne (Oma nimi) ja pian siirrymme ajassa yli 2000 vuotta taaksepäin. Lähdemme pienelle matkalle yhdessä ja kurkistamme kristittyjen pyhän kirjan, Raamatun, kertomukseen joulusta. Tapaamme Raamatussa mainittuja henkilöitä, jotka kertovat millaisten tapahtumien johdosta kristityt viettävät joulua."*

Jouluvaelluksen aikana

Opas jatkaa: *"Nyt olemme eläinten tallissa. Maria ja Joosef siis pääsivät talliin yöksi eikä heidän tarvinnut jäädä taivasalle. Sytytetään ensimmäinen adventtikynttilä. Adventtikynttilät ovat vähän kuin kristittyjen kirkon oma joulukalenteri."*

Opas jatkaa: *"Neljänä sunnuntaina ennen joulua sytytetään uusi kynttilä ja kun ne kaikki palavat, on joulu tosi lähellä. Eläinten ruokakaukalo, seimi, on vielä tyhjä, mutta adventin ajan kristityt valmistautuvat ja odottavat joulua eli Jeesuksen syntymäpäivää. Raamatussa, siinä kristittyjen pyhässä kirjassa kerrotaan, että jouluna Jeesus-lapsi syntyi ja Maria laittoi hänet seimeen nukkumaan."*

Jouluvaelluksen loppu

Opas päättää vaelluksen: *"Nyt sinä tiedät miksi kristityt viettävät joulua. Ihmiset antavat erilaisia merkityksiä joululle ja joulun viettämiselle, eivätkä kaikki vietä joulua lainkaan. Pimeään talveen voi liittyä monenlaisia valon juhlia. Nyt haluan kiittää teitä, kun olitte matkalla mukana ja toivoa sinulle kaikkea hyvää."*

Kolmoskorissa vaellus on uskonnollinen tilaisuus, joka sisältää uskonnon harjoittamista (esimerkiksi rukousta, siunausta). Se mahdollistaa jumalanpalveluksen elementteihin tutustumisen. Uskonnollisen tilaisuuden rinnalle suunnitellaan vaihtoehtoinen tilaisuus, josta vastaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö.

Neloskorissa vaellus vahvistaa ja tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kaikki lapset voivat osallistua tämän korin mukaiseen toimintaan.

Koriajattelu - evl.fi

ASIAKIRJAPOHJA OPH

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/ohje_varhaiskasvatuksen_katsomuskasvatuksen_toteuttamisesta_ja_uskonnollisista-tilaisuuksista.pdf (linkki)

Ohje perusopetuksen uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa (oph.fi)

On tärkeää erottaa toisistaan yleissivistävänä kaikille suunnatut vaellukset ja uskonnollisina tilaisuuksina järjestettävät vaellukset. Osallistujien, yhteistyötahojen ja huoltajien täytyy tietää etukäteen, millaisesta vaelluksesta on kyse.

Kaikki yleissivistävä opetus pohjautuu valtakunnallisiin ja paikallisiin suunnitelmiin. Seuraavat säädökset mahdollistavat vaellusten järjestämisen osana yleissivistävää kasvatusta ja opetusta:

A. Varhaiskasvatusta koskevien säädösten näkökulmia vaellusten järjestämiseksi

- **Varhaiskasvatuksen lain (540/2018) tavoitteet** määrittävät toteuttamaan varhaiskasvatusta, joka toteuttaa taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogiikkaa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.
- **Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan kasvatusta on toimintaa**, jonka myötä kulttuuriset arvot, tavat ja normit välittyvät, muovautuvat ja uudistuvat. Osaltaan kasvatusta on siirtää kulttuuriperintöä sekä tärkeinä pidettyjä arvoja ja traditioita seuraavalle sukupolvelle.

Oppimisympäristöjä rikastetaan tutustumalla tärkeisiin kulttuuriperintökohteisiin.

Opetussuunnitelmien tehtävänä on tavoitteellisesti tutustuttaa lapsia eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista, monilukutaitoa sekä kehittää lasten suhdetta kulttuuriin ja kulttuuriperintöön.

B. Perusopetusta koskevien säädösten näkökulmia vaellusten järjestämiseksi

Perusopetuslain (628/1998) mukaan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja.

- **Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014)** mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä.
- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus** lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä.
- **Yhteistyö** nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

4 Vaellukset osana seurakunnan kristillistä toimintaa

Kristilliseen traditioon pohjautuvat vaellukset tarjoavat osallistujille toisenlaisen tavan kokea kirkon sanomaa. Ne kokoavat yhteen eri-ikäisiä rakentaen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä alueella. Samalla kristillinen identiteetti vahvistuu.

Seurakunnissa järjestetään erilaisia vaelluksia erityisesti joulun ja pääsiäisen aikaan. Seurakuntalaiset voivat olla mukana toteuttamassa niitä. Vaellukset auttavat kulkijaa valmistautumaan hengellisesti lähestyvään juhlaan. Sen vuoksi vaellukset sijoittuvat usein paastonaikaan.

Ilon kekkerit- juhlaopas

<https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2024/01/ilonkekkerit.pdf>
(linkki)

Pyhäinpäivän rastipolku - Lastenkirkko

<https://lastenkirkko.fi/materiaalit/pyhainpaivan-rastipolku/> (linkki)

Suuremman suojassa polulla - diasarja

https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2023/07/Suuremman-suojassa-Polulla_diasarja-.pdf (linkki)

5 Kysymyksiä suunnittelun tueksi kohderyhmää ajatellen

Kenelle vaellus on suunniteltu

- lapset, perheet, aikuiset
- seurakunnan oma toiminta
- varhaiskasvatus ja perusopetus
- katsomusyhteisöjen välinen yhteistyö

Osallisuus

Kuka tai ketkä suunnittelevat vaelluksen?

- lapset, perheet, aikuiset
- seurakunnan työntekijät
- seurakunnan ja kunnan työntekijät
- muut yhteistyötahot

Miten osallisuus toteutuu vaelluksen aikana?

- Voivatko osallistujat vaikuttaa tapahtumien kulkuun?
- Mikä on lasten ja/tai huoltajien osallisuus tapahtumassa?

Saavutettavuus

Miten vaelluksella huomioidaan seuraavat näkökulmat?

- Osallistujien ikä- ja kehitystaso
- Osallistujien kielitausta
- Esteetön osallistuminen
- Osallistujien tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Turvallinen seurakunta - EVL Plus

<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/turvallinen-seurakunta/> (linkki)

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/toiminnallinen-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma> (linkki)

Viestintä

Keille, mitä, miten ja milloin tiedotetaan?

- lapset / huoltajat / yhteistyötahot
- informaatio tapahtumasta ajoissa päiväkotiin / kouluun, jotta he ehtivät tiedottaa koteihin riittävän aikaisin.
- Viestintäsuunnitelma aikatauluineen
- Mahdolliset ennakotehtävät
- Palaute

Esimerkkisanoitusta päiväkodeille tai kouluille lähetettävästä infokirjeestä

Vaellus on yleissivistävää varhaiskasvatusta / opetusta, joka kertoo siitä miksi kristityt viettävät joulua / pääsiäistä.

Koska kyseessä on kaikille soveltuva sitouttamaton tilaisuus, vaihtoehtoista ohjelmaa ja huoltajien lupaa ei tarvita. Kuten Opetushallitus ohjeistaa huoltajien täytyy tietää tapahtumasta ja sen sisällöstä riittävän ajoissa. Seurakunta järjestää lapsille / oppilaille kuljetuksen.

Mikäli ryhmässä on lapsia, jotka syystä tai toisesta eivät voi osallistua vaellukseen, on päiväkodin / koulun vastuulla huolehtia lasten turvallisuudesta.

Pedagogiset mahdollisuudet

Mitkä seikat ohjaavat osallistujan kokemusta?

- Moniaistisuus
- Toiminnallisuuden määrä
- Aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö (puistot, hautausmaat, rituaalit, kertomukset, taide ja musiikki)
- Ympäristö- ja luontokasvatus
- Kohtaaminen (vaeltajien kysymykset ja ajatukset, katsomustausta)
- Vaellusreitti (ulkona / sisällä / verkossa)

Digitaalisia ovia lisämateriaaleihin

Elävän perinnön wikiluettelo

aineetonkulttuuriperinto.fi (linkki)

Lapsen oikeuksien sopimus tiivistettynä | UNICEF

<https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettyna/> (linkki)

Lapset ja nuoret - Pyhiinvaellus Suomi

<https://pyhiinvaellussuomi.fi/tietoa/materiaalipankki/pyhiinvaellusaiheisia-materiaaleja-lapset-ja-nuoret/> (linkki)

Ohje perusopetuksen uskonnon ja elämäntutkimuksen opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/ohje-perusopetuksen-uskonnon-ja-elamankatsomustiedon-opetuksen-seka> (linkki)

Ilon kekkerit (ladattava pdf)

<https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2024/01/ilonkekkerit.pdf> (linkki)

Pyhäinpäivän rastipolku

<https://lastenkirkko.fi/materiaalit/pyhainpaivan-rastipolku/> (linkki)

Suuremman suojassa kohti koulua

https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2023/07/Suuremman-suojassa-Polulla_diasarja-.pdf (linkki)

Turvallinen seurakunta

<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/turvallinen-seurakunta/> (linkki)

Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma kirkolle ja seurakunnille

<https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2024/03/Ovet-aukikaikille-Toiminnallinen-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma-kirkolle-ja-seurakunnille-151.pdf> (linkki)

